

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 12.11.2008
KOM(2008) 748 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**„Globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti (GMES):
dbáme o bezpečnější planetu“**

{SEK(2008) 2808}
{SEK(2008) 2809}

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

„Globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti (GMES): dbáme o bezpečnější planetu“

1. Úvod

V polovině 20. století jsme naši planetu spatřili z vesmíru poprvé. Z vesmíru Země vypadá jako křehká kulička, na níž nelze rozeznat stopy lidské činnosti, ale která je obepnuta soustavou mraků, zelení oceánů a kontinentů¹.

Vesmírné systémy nám pomáhají pochopit křehkost naší planety. Přinášejí nástroje pro řešení výzev, kterým lidstvo čelí ve 21. století, jako jsou bezpečnostní hrozby, zhoršování životního prostředí a změna klimatu. Pozorování Země představuje výkonnou vyspělou technologii, která prostřednictvím vesmírných a pozemních kapacit dokáže sledovat životní prostředí Země a bezpečnostní hrozby a poskytovat včasné a spolehlivé informace. Evropa se proto rozhodla vyvinout svou vlastní provozní nezávislou kapacitu prostřednictvím iniciativy globálního monitoringu životního prostředí a bezpečnosti (GMES). Toto rozhodnutí odráží rostoucí odpovědnost EU v evropských a světových záležitostech. Zřízení takového systému je strategickou volbou EU s trvalými dopady pro další politický, hospodářský, společenský a vědecký vývoj EU.

K tomu, aby se koncept systému GMES proměnil ve skutečnost, již byl odveden velký kus práce. Rada si uvědomuje význam pozorování Země, a proto schválila koncepci² a uvítala iniciativy rakouského a německého předsednictví EU³ týkající se budoucí struktury a správy programu GMES na základě společného úsilí Evropské kosmické agentury (ESA) a Evropské unie (EU).

GMES nyní vstoupil do své předprovozní fáze. V roce 2011 bude technicky proveditelné přejít do provozní fáze.

Proto Rada nedávno⁴ opětovně potvrdila potřebu rychlé realizace programu GMES. Požádala Komisi o vypracování akčního plánu vedoucího k vytvoření programu EU, zaměřeného na zabezpečení dostupnosti služeb systému GMES a klíčových údajů z pozorování. V této souvislosti vyzvala⁵ Komisi, aby do roku 2008 navrhla mechanismy pro financování, provozní infrastrukturu a účinné řízení systému GMES.

Reakcí na uvedenou výzvu je toto sdělení, které vzniklo po intenzivních jednáních s hlavními zúčastněnými stranami. Jeho hlavním cílem je položit základ pro další jednání a dosažení politické dohody mezi různými zapojenými partnery, aby bylo možné v pozdější fázi přistoupit k prováděcím opatřením.

¹ Zpráva Světové komise pro životní prostředí a rozvoj: Naše společná budoucnost (A/42/427).

² Hlavní směry třetího zasedání Rady pro vesmír.

³ Dialog ve Štýrském Hradci a mnichovský plán postupu.

⁴ Usnesení Rady o „Dosažení pokroku v evropské politice pro oblast vesmíru“ ze dne 26. 9. 2008.

⁵ Úř. věst. C 136, 20.6.2007, s. 1.

2. UŽIVATELSKY ŘÍZENÝ PROGRAM POZOROVÁNÍ ZEMĚ: SOUČASNÝ STAV A BUDOUCÍ PODOBA

GMES bude poskytovat služby ve veřejném zájmu. Jako příklad lze uvést mapy pro pohotovostní zásahy, sledování parametrů změny klimatu nebo chemického složení atmosféry. EU, ESA a jejich příslušné členské státy již investovaly značné úsilí do výzkumu a vývoje za účelem vytvoření infrastruktury systému GMES a předprovozních služeb týkajících se pozorování Země. Je třeba zajistit provozní fázi.

GMES se skládá z následujících tří složek:

Vesmír

Vesmírná složka programu GMES se skládá z infrastruktury vesmírného sledování, která zajišťuje potřebné provozní údaje prostřednictvím pozorování země, atmosférických a oceánografických charakteristik. V praxi bude využívat:

- stávající nebo plánovanou evropskou vesmírnou infrastrukturu, zejména družice ESA, EUMETSAT a členských států⁶; a
- vesmírnou infrastrukturu spolufinancovanou ze strany EU a ESA.

V rámci vesmírné složky je třeba pokrýt různé funkce pro všechny typy vesmírné infrastruktury (demonstrační mise, výchozí a trvalé prvky provozních misí). Na základě analýzy nedostatků, kterou provedla agentura ESA, v současné době ESA spolu s ES vyvíjí infrastrukturu pro vesmírná pozorování v rámci programu vesmírné složky systému GMES agentury ESA. Tento program je zaměřen na vývoj a realizaci řady družicových misí známých jako „Sentinely“.

In-situ

Složka in-situ programu GMES se bude opírat o velký počet zařízení, nástrojů a služeb vlastněných a provozovaných na vnitrostátní, regionální a mezivládní úrovni uvnitř i mimo EU. Infrastruktura in-situ poskytuje údaje pro sledování oceánů, povrchů kontinentů a atmosféry Země. Příkladem mohou být mimo jiné údaje o chemickém složení atmosféry, kvalitě ovzduší, ledové pokrývce a půdách a geofyzikálních údajích.

Služby

Služby systému GMES tvoří základ pro autonomii Evropy v oblasti poskytování informací ve světovém měřítku. Rozsah a programy dodávek služeb systému GMES by měly být takové, aby zajišťovaly operativní provádění služeb na základě požadavků uživatelů a příslušných právních předpisů, může zde však nastat nutnost stanovit priority podle potřeb institucí a politik. Včasné a nákladově efektivní dodávání informací do značné míry závisí na úspěšném provádění směrnice o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství (INSPIRE)⁷, která upravuje vytváření a výměnu údajů pro provádění politik EU

⁶ Včetně meteorologických a vnitrostátních multispektrálních a radarových zobrazovacích misí s vysokým a velmi vysokým rozlišením.

⁷ Směrnice 2007/2/ES.

zejména v sektoru životního prostředí. Služby systému GMES zpřístupní produkty na evropské a globální úrovni.

V roce 2008 byly zahájeny předprovozní služby, které razí cestu pro budoucí provoz systému GMES. V této fázi jsou typy služeb systému GMES následující:

- námořní a atmosférické služby

Tato skupina zahrnuje služby pro systematické sledování a předpovídání stavu subsystémů Země na regionální a globální úrovni, které využívají modely a metodiky vyžadující velké výpočetní a zpracovatelské kapacity. Tyto služby přinášejí informace pro sledování a pochopení změny klimatu a mohou být přínosné při zlepšování v odvětví dopravy a prohlubování znalostí o námořní problematice potřebných k provedení nové Integrované námořní politiky EU⁸.

- pozemní, pohotovostní a bezpečnostní služby

Tato skupina zahrnuje geografické informační služby pro pozemní sledování, pohotovostní reakce a bezpečnostní aplikace na vnitrostátní, regionální, evropské a globální úrovni.

V počáteční fázi vývoje systému GMES bylo upřednostněno zřízení služeb v oblasti pozorování Země pro činnosti týkající se služeb životního prostředí a krizových situací. Vývoj bezpečnostních služeb je nyní třeba urychlit. Existuje možnost zvýšit přínos nově vzniklé evropské sítě pro námořní pozorování, jež je součástí Integrované námořní politiky EU. To bude vyžadovat úzkou spolupráci s členskými státy a Evropskou obrannou agenturou a mezi nimi.

Komise rovněž navrhne koncepci pro příspěvek programu GMES ke sledování změn klimatu, v kterém by byly využity prvky jeho atmosférických, pozemních a námořních služeb.

Kromě toho může GMES přispět k navrhovanému sdílenému informačnímu systému o životním prostředí (SEIS)⁹, jehož cílem je modernizace a zjednodušení shromažďování, výměny a využití údajů a informací vyžadovaných v rámci politiky životního prostředí. V této souvislosti má GMES potenciál ke zlepšení služeb poskytovaných jak tvůrcům veřejných politik, tak občanům.

K dnešnímu dni jsou služby systému GMES neúplné. Nejsou dosud globálně v plném rozsahu a trvale dostupné. Jejich udržitelnost není dosud plně zaručena. Proto je nezbytné vynaložit další investice včetně investic do vesmírné infrastruktury, které odstraní nedostatky služeb systému GMES a zaručí jejich dlouhodobou udržitelnost a spolehlivost. Kromě toho bude nutné natrvalo svést dohromady řadu velmi rozdílných aktérů různorodých institucionálních povah rovněž s cílem zajistit řádné zastoupení členských států EU a ESA a dalších zemí zapojených zejména prostřednictvím jejich účasti v mezivládních organizacích. Nákladově efektivní vývoj systému GMES vyžaduje jeho budování modulárním způsobem či po etapách na základě dostupných vesmírných a pozemních zdrojů.

⁸ Integrovaná námořní politika pro Evropskou unii („Modrá kniha“), Brusel, 10.10.2007, KOM(2007) 575 v konečném znění.

⁹ KOM(2008) 46 v konečném znění ze dne 1.2.2008.

3. GMES: VEŘEJNÉ INVESTICE PRO RŮST

GMES bude sloužit zejména orgánům veřejné správy, zároveň však vytváří příležitosti pro větší využívání informačních zdrojů soukromým sektorem a povede k vytváření partnerství mezi výzkumným a obchodním společenstvím. Veřejné investice podníká průmysl k vyhledávání inovačních způsobů zapojení pozorovacích, komunikačních a informačních technologií a měly by usnadnit jejich tržní využití poskytovateli služeb s přidanou hodnotou, z nichž se v řadě případů jedná o malé a střední podniky. To bude mít naopak za následek, až se činnosti plně vyvinou a budou financovány ze soukromého sektoru, buď postupné omezování veřejných investic nebo jejich přeměrování do méně zralých odvětví, v závislosti na prioritách politik. Vývoj tržních možností by proto nakonec mohl určit podíl veřejných investic, přestože je nepravděpodobné, že by k tomu došlo v krátkodobém až střednědobém výhledu. Očekává se v každém případě, že GMES zůstane především programem fungujícím na základě veřejných zdrojů.

Pro dosažení výše uvedeného by služby systému GMES měly být plně a veřejně přístupné, pokud bezpečnostní zájmy EU a členských států nevyžadují jinak. To přispěje k podpoře co nejširšího využití a sdílení údajů a informací ze sledování Země ve shodě s navrhovaným SEIS a v souladu se stávajícími právními předpisy, jako je směrnice INSPIRE, s ohledem na zásady globální soustavy systémů pozorování Země (GEOSS). Kromě toho GMES prozkoumá synergie se systémy družicové navigace, zejména systémy GALILEO a EGNOS, a komunikačními systémy pro účely zajištění komplexních informací pro uživatele.

4. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Ačkoli je evropská autonomie pro služby systému GMES nezbytná, pro naplnění evropské potřeby informací na globální úrovni a pro vytvoření nákladově efektivního systému zůstává nadále nevyhnutelná mezinárodní spolupráce při pozorování Země. GMES nemůže být úspěšně realizován bez výměny ekvivalentních údajů z pozorování v rámci programů spolupráce, s čímž souvisí sdílení nákladů, které se týkají infrastruktury sloužící pro pozorování, s partnery stojícími mimo EU. Kromě toho pouze koordinovaný přístup zapojující hlavní světové aktéry povede k přijetí účinných opatření reagujících na globální ekologické hrozby. Zejména společný vývoj sdílených nástrojů pro pozorování Země vedl hlavní světové aktéry k uznání závažnosti a dopadu probíhajícího procesu změny klimatu. Komise proto navrhuje vytvořit pro GMES strategii mezinárodní spolupráce. V souladu s lisabonským procesem GMES bude tato strategie v případě Afriky vytvořena v partnerství s Komisí Africké unie jako součást společné strategie mezi EU a Afrikou.

Mezinárodní spolupráce by měla stavět na stávajících schématech spolupráce, které byly vytvořeny mezi evropskými aktéry působícími na evropské vnitrostátní a mezivládní úrovni a jejich mezinárodními protějšky, např. Světovou meteorologickou organizací, a měla by být navázána pro nové oblasti prostřednictvím Skupiny pro pozorování Země, která koordinuje úsilí vedoucí k vybudování globální soustavy systémů pozorování Země (GEO) čili GEOSS. V procesu GEO je důležité zajistit přístup k údajům z pozorování, které Evropa nemá pod kontrolou, a definovat evropský příspěvek k tomuto mezinárodnímu úsilí. Předpokládá se rovněž, že GMES bude představovat hlavní evropský příspěvek ke globálnímu desetiletému plánu provádění GEOSS.

5. FINANCOVÁNÍ SYSTÉMU GMES

GMES je koncipován jako soustava systémů poskytujících služby ve veřejném zájmu a předpokládá se, že bude financován převážně z veřejných zdrojů. Společný evropský zájem na takovém projektu je zřejmý, ale stávající rozpočet EU nemá kapacitu na to, aby rozvinul jeho očekávaný potenciál. S ohledem na omezené finanční prostředky i personální možnosti Komise a na zásady nákladové efektivity je v tomto stádiu vývoje jediná možnost financování modulárním způsobem. To znamená, že veškerá možná rozšíření týkající se rozsahu služeb systému GMES, o nichž se bude uvažovat, budou stejně jako každý další vývoj tohoto systému transparentně posouzena na pozadí zásad nákladové efektivity, potřeb uživatelů, zájmů politiky EU a schopnosti poskytnout příslušné finanční prostředky a organizační struktury.

Je třeba zajistit hladký přechod mezi třemi fázemi, mezi kterými také existuje vzájemná zpětná vazba: demonstrační fáze s financováním výzkumu a vývoje, předprovozní fáze se smíšeným financováním výzkumu a vývoje a provozním financováním a provozní fáze s provozním financováním z provozních rozpočtů EU a mezivládních a vnitrostátních provozních rozpočtů, přičemž je třeba brát v úvahu, že financování výzkumu a vývoje bude třeba i během provozní fáze pro zajištění rozvoje systému GMES.

GMES bude spolufinancován na evropské, mezivládní a vnitrostátní úrovni. Z tohoto důvodu musí být definovány zásady sdílení nákladů spolu s posouzením nákladů na základě rozsahu služeb. Celkové potřeby financování systému GMES budou podléhat podrobné finanční a rozpočtové analýze pod vedením EU.

Vesmír

Program Společenství by měl přispívat k udržitelnosti vesmírné infrastruktury, zejména k dostupnosti, provozu na oběžné dráze a doplnění vesmírné infrastruktury, která je v současné době spolufinancována agenturou ESA a ES s cílem vyplnit mezery infrastruktury. Měl by také přinést program financování přístupu k údajům z infrastruktury vytvořené mimo agenturu ESA.

Komise bude posuzovat náklady na vesmírnou složku na základě dlouhodobého plánu pro vesmírnou složku, jehož koordinaci provádí agentura ESA, počínaje současnými požadavky na služby.

In-situ

Infrastruktura in-situ je vytvářena a spravována členskými státy a měla by zůstat v rámci jejich odpovědností. Nicméně na základě přístupu přijatého pro vesmírnou infrastrukturu a podle rozhodnutí ohledně velikosti a rozsahu rozpočtu EU v budoucnosti by měl program Společenství ve vhodných případech přispívat k podpoře rozvoje infrastruktury in-situ, zejména podporou shromažďování a výměny údajů koordinovaných jak na evropské, tak na celosvětové úrovni. Program Společenství by měl také přispívat ke koordinaci činností nezbytných k zajištění dostupnosti údajů in-situ pro služby GMES. Ve vhodných případech by měl rovněž zavádět doprovodná opatření související například s podporou přeshraničních činností a globálních sítí.

Služby

Předpokládá se, že spolufinancování provozních služeb by mělo být zajištěno programem GMES. Úkolem je sloučit výsledky masivních investic, které již byly vynaloženy na národních a mezivládních úrovních a v rámcovém programu EU pro vývoj. Různé uživatelské komunity očekávají, že EU zajistí udržitelnost služeb programu GMES a že bude provádět průvodní opatření na podporu inovací a tržního využití v navazujícím odvětví.

Náklady na složku služeb budou posouzeny na základě rozsahu stanoveného odbornými skupinami složenými ze zástupců uživatelských společenství, předchozích studií a na základě již dostupných předprovozních služeb¹⁰.

Na základě přesných odhadů nákladů vytvoří Komise legislativní návrh na definování příspěvku EU pro provozní fázi programu GMES v období 2011–2013. Na základě rozpočtového a finančního ohodnocení a dostupnosti nezbytných finančních prostředků a organizačních struktur by měl příspěvek EU po roce 2014 udržet provoz programu GMES.

6. UDRŽENÍ KAPACIT PRO POZOROVÁNÍ ZEMĚ: SPRÁVA A ŘÍZENÍ

Na provádění programu GMES se bude podílet velká řada účastníků včetně mezivládních agentur, jako je ESA, vnitrostátních a regionálních¹¹ organizací, agentur pro ochranu životního prostředí, služeb civilní ochrany, vesmírných agentur, průmyslových odvětví a uživatelských komunit.

Úspěšné provádění programu GMES si vyžádá vznik partnerství mezi různými účastníky pod vedením EU. Tato partnerství by měla zajistit sloučení současných a nových prvků, a tím zabezpečit, aby bylo rozhodování založeno na jasném rozdělení rolí a odpovědností a na odpovědnosti za veřejné výdaje, při plném respektování subsidiarity a zajištění transparentnosti. Mělo by rovněž poskytnout rámec, v němž mohou členské státy uzavírající partnerství se Společenstvím zajistit dlouhodobou dostupnost svých aktiv.

Evropská komise by v těchto partnerstvích měla zajišťovat celkovou politickou koordinaci programu GMES včetně institucionálního řízení a řízení a provádění rozpočtu EU a programu, stejně jako příspěvek k rozvoji trhu a činnosti v rámci mezinárodní spolupráce. Na základě zkušeností s prováděním GMES budou prozkoumány alternativní organizační úpravy.

6.1. Technické provádění

Technickým prováděním programu by měly být pověřeny hlavně evropské subjekty, které působí společně s aktéry z veřejného a soukromého sektoru.

Vesmír

Evropská kosmická agentura by měla koordinovat provádění vesmírné složky.

¹⁰ Jak bylo prezentováno na Fóru GMES 2008, pořádaném francouzským předsednictvím ve dnech 16.–17. října 2008 v Lille.

¹¹ V politice soudržnosti pro období 2007–2013 Komise otevřela členským státům a regionům možnost podporovat provádění programu GMES.

Počínaje analýzou potřeb vesmírných pozorování v reakci na požadavky na služby by měla ESA pro ES a jejím jménem zajistit dlouhodobou dostupnost vesmírné složky programu GMES. Pro všechny typy vesmírné infrastruktury to bude hlavně znamenat přípravu a konsolidaci rozhodovacího procesu o vesmírné složce včetně:

- přípravy plánu provádění vesmírné složky
- dozoru a sledování provádění tohoto plánu
- koordinace výzkumných a vývojových činností sloužících pro modernizaci infrastruktury pro pozorování, která má podpořit vytváření požadavků na služby schvalované správními orgány programu GMES.

V případě běžného globálního pozorování atmosféry a oceánů by měla ESA zajistit koordinaci s Evropskou organizací pro využívání meteorologických družic (EUMETSAT), která spolupracuje s poskytovateli meteorologických služeb za účelem zpracování jejich potřeb týkajících se vesmírných pozorování.

Stejně tak v případě nové infrastruktury pro vesmírnou složku, která může být nezbytná pro odstranění nedostatků při poskytování služeb programu GMES, by měla být ESA pověřena rolí zástupce pro zadávání veřejných zakázek a případně rolí zástupce pro vývoj, který jedná jménem EU. ESA by měla poskytnout parametry mise odvozené z požadavků na služby a posoudit jejich shodu.

V krátkodobém měřítku by měla být provedena následující opatření¹² týkající se provozu misí Sentinel spolufinancovaných ze strany ESA a EU:

- ESA bude provozovat vesmírnou infrastrukturu na podporu pozemních služeb a služeb krizových situací¹³ do doby, než bude vybrán provozovatel;
- EUMETSAT bude provozovat vesmírnou infrastrukturu na podporu námořních a atmosférických služeb¹⁴. Vzhledem k úspěšnému modelu spolupráce mezi těmito dvěma organizacemi na podporu meteorologie bude ESA spolu s organizací EUMETSAT koordinovat rozvoj pozemního segmentu.

In-situ

Podobně jako v případě vesmírné složky bude hlavní pozornost při provádění složky in-situ věnována záruce dlouhodobého snadného přístupu k údajům nezbytným pro služby programu GMES a udržitelnosti in-situ sítí pozorování. Takové údaje a pozorovací sítě in-situ jsou v současné době zejména pod kontrolou vnitrostátních, regionálních a místních správních orgánů a jiných evropských sítí.

Očekává se, že EEA bude v koordinaci s Komisí plnit významnou úlohu v souvislosti s dohledem nad některými službami a koordinací uživatelských komunit v rámci SEIS.

¹² V souladu s technickými jednáními mezi ESA a EUMETSAT.

¹³ Sem patří Sentinel 1 a 2 nesoucí radarové a multispektrální zobrazovací snímače, stejně jako pozemní část mise Sentinel 3.

¹⁴ Sem patří nástroje Sentinel 4 a 5 nacházející se na palubě misí EUMETSAT a námořní část Sentinel 3.

Prováděním některých zvláštních koordinačních činností by mohly být pověřeny další již existující příslušné koordinační orgány¹⁵.

Služby

Aby bylo zajištěno poskytování provozních námořních a atmosférických služeb, Komise navrhuje zřídit síť technických středisek na úrovni EU. V této souvislosti by mohlo být koordinací atmosférické sítě pověřeno Evropské středisko pro střednědobé předpovědi počasí (ECMWF). V případě námořních služeb Komise nejdříve vydá výzvu k podání návrhů na konsolidaci sítě a jejího koordinátora na dobu, než budou definována dlouhodobá uspořádání.

Pozemní, krizové a bezpečnostní služby by měly být poskytovány pod vedením vnitrostátních a regionálních orgánů. Z toho plyne potřeba sdílené metodiky umožňující integraci a spojení služeb na evropské úrovni podle úspěšného zemědělského modelu. Komise je připravena přispět k vytvoření společné metodiky pro poskytování služeb a spojení geografických informačních produktů. V souvislosti s konsolidací činností krizového řízení bude pohotovostní služba k dispozici různým aktérům zajišťujícím krizové reakce na úrovni EU a členských států, včetně prostřednictvím nástroje civilní ochrany, zásahů humanitární pomoci a operací krizového řízení.

Kromě toho bude Komise poskytovat technickou podporu pro vytváření a provádění služeb na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni prostřednictvím služeb svého Společného výzkumného střediska (JRC) a Eurostatu.

Aby mohl zůstat uživatelsky řízený, musí program GMES vytvořit silnou vazbu s uživateli, a to prostřednictvím struktur, které mají blízko k uživatelským společenstvím. Několik agentur a orgánů zřízených EU bude nejen budoucími uživateli služeb programu GMES, ale mohlo by také přispět ke sdružování požadavků na služby a poskytování služeb. Těmito agenturami či orgány je např. Evropská agentura pro životní prostředí (EEA), Evropská agentura pro námořní bezpečnost (EMSA), Satelitní středisko Evropské unie (EUSC), Evropská obranná agentura (EDA) a Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích (FRONTEX). V závislosti na potřebách a vývoji služeb programu GMES se mohou zapojit i další agentury.

V některých případech může nastat potřeba přezkoumat zmocnění a prostředky specializovaných agentur, aby dovolily přispívání ke službám programu GMES, s ohledem na současná jednání o cestě vpřed pro evropské agentury¹⁶.

6.2 Koordinace partnerství

Komise ponese odpovědnost za celkovou koordinaci programu GMES, při níž jí bude nápomocna rada partnerů a programový výbor pro provádění programu EU. Kromě toho se uvažuje o zřízení bezpečnostní rady a uživatelského fóra, které by měly Komisi poskytovat poradenství.

¹⁵ Např. EUMETNET (Evropská síť meteorologických služeb) pro meteorologické pozorovací systémy a služby in-situ; EUROGOOS (Evropská asociace pro globální pozorovací systém); EUROGEOGRAPHICS (Evropská asociace národních zeměměřičských a katastrálních úřadů) a Europeosurveys (Evropská asociace pro geologický výzkum) pro kartografické, geologické, zeměměřičské a referenční údaje a EMODNET (Evropská námořní pozorovací a datová síť) pro námořní údaje nebo jiné subjekty v rámci Integrované námořní politiky EU.

¹⁶ KOM(2008) 135 v konečném znění ze dne 11. 3. 2008.

Proces zjišťování uživatelských potřeb byl agenturou ESA použit pro výběr rychlých a pilotních služeb a pro rozvoj infrastruktury pro vesmírné pozorování. Tento proces by měl být nyní při zavedení programu GMES formalizován. Proces bude zahrnovat:

- definování uživatelských požadavků;
- konsolidaci rozsahu a obsahu služeb a souvisejících požadavků na pozorování; a
- definování související struktury infrastruktury pro pozorování v souladu s dostupnými prostředky.

Do tohoto rozhodovacího procesu by měli být strukturovaným způsobem zapojeni všichni partneři.

Správa partnerství

Výše uvedená rada partnerů bude sestavena ze zástupců členských států, které přispívají do programu GMES infrastrukturou. Další příslušné organizace by měly být přizvány jako pozorovatelé. Rada partnerů programu GMES bude sloužit jako nástroj při provádění a budoucím rozvoji programu. Jednání budou připravena na úrovni složek (služby, in-situ a vesmír) a od toho se bude odvíjet zastoupení v radě.

Provádění programu EU

Program Společenství bude tvořit základ příspěvku Společenství k partnerství týkajícímu se programu GMES a bude doplňovat činnosti prováděné dalšími partnery. Měl by být otevřený mezinárodním dohodám se zeměmi, které nejsou členy EU¹⁷, s možností finančních příspěvků.

Komise, které je nápomocen programový výbor, bude řídit provádění programu GMES. Jednání budou připravena na úrovni složek (služby, in-situ a vesmír) a od toho se bude odvíjet zastoupení ve výboru. Technické provádění bude probíhat podle bodu 6.1.

Bezpečnost údajů

Efektivní zajištění bezpečnosti údajů v rámci programu GMES musí náležitě zohledňovat požadavky členských států na bezpečnost údajů a přispělo by k tomu, aby provozní služby splňovaly základní kritéria bezpečnosti údajů, zejména pokud jde o uživatele v oblasti bezpečnosti, a to identifikací a zmírněním rizik, jako je šíření údajů, prozrazování zájmů nebo pochyb ohledně spolehlivosti služeb GMES.

Související činnost ohledně poskytování poradenství a přínos ohledně zabezpečení údajů, které splňují bezpečnostní požadavky členských států, by měla být provedena prostřednictvím bezpečnostní rady s využitím všech příslušných odborných znalostí.

Plnění požadavků uživatele

Navíc, v případě ostatních prvků uvedených v tomto sdělení, by mělo být zřízeno uživatelské fórum, které by zabezpečilo uživatelský cíl programu GMES. Fórum bude mít různá

¹⁷ Například členské státy organizací ESA nebo EUMETSAT, které nejsou členy EU.

uspořádání v závislosti na službách a bude se podle potřeby zabývat technickými a vědeckými otázkami. Zástupci uživatelů budou vybráni transparentním, objektivním a nediskriminačním způsobem se zřetelem na nutnost zamezení střetu zájmů. Při řízení programu GMES budou rovněž využívány synergie s programem Galileo, pokud jde o uživatelskou podporu.

7. ZÁVĚRY

V roce 2009 Komise vydá návrh právního předpisu, který se bude týkat programu EU pro pozorování Země nazvaného GMES. Spolu s tímto návrhem k programu GMES Komise přezkoumá potřebu provozního financování tohoto programu pro období 2011–2013, přičemž přihlédně k omezením stávajícího rozpočtu EU. Rozhodnutí o finančních a organizačních uspořádáních po roce 2013 budou muset být stanovena jakožto součást příštího víceletého finančního rámce EU.

Na základě definovaných zásad sdílení nákladů a odhadu nákladů vycházejícího z rozsahu služeb budou celkové finanční potřeby programu GMES podléhat budoucím analýzám prováděným EU.

Komise bude koordinovat řízení a provádění programu GMES, v čemž jí bude nápomocen programový výbor, rada partnerů, bezpečnostní rada a uživatelské fórum. Do doby vytvoření této správní struktury bude navržena prozatímní správa.

Komise pro program GMES navrhne politiku plného a otevřeného přístupu k údajům a informacím.

Nástroje EU na podporu konkurenceschopnosti a inovací by měly být využity pro stimulaci růstu navazujícího sektoru programu GMES. Zejména kvůli svému významu pro vytváření pracovních míst a pro růst by měly být služby programu GMES zohledněny v iniciativě týkající se rozhodujících trhů.

Komise navrhne mezinárodní strategii spolupráce pro program GMES. V této souvislosti bude Komise se svými partnery v rámci GEO spolupracovat za podmínek sjednaných pro GEOSS¹⁸ na zajištění nebo udržení přístupu k údajům z pozorování a na definování evropského příspěvku k tomuto mezinárodnímu úsilí.

¹⁸ Včetně desetiletého prováděcího plánu GEOSS a deklarace z Kapského Města.